

AKTYWNOŚĆ RUCHOWA LUDZI W RÓŻNYM WIEKU

NR (25) 1/2015

Z myślą o bezpieczeństwie

Publikację wspiera Grupa PZU SA

Partnerem publikacji jest IASK

Nr (25) 1/2015

ISSN 2299-744X

ISBN 978-83-64559-04-4

arlrw.univ.szczecin.pl

ADRES REDAKCJI:

Al. Piastów 40b
71-065 Szczecin

Zespół redakcyjny:

Redaktor naczelna i redakcja naukowa: dr hab. prof. nadzw. Danuta Umiastowska
danuta_umiastowska@univ.szczecin.pl
tel. (91) 444 27 60

Sekretarz Redakcji: Milena Schefs
aktywnosc.sekretariat@gmail.com

Współpraca - recenzenci:

prof. dr hab. Wiesław Siwiński
prof. dr hab. Zbigniew Szot
dr hab. Ewa Dybińska, prof. AWF
dr hab. Tadeusz Rynkiewicz, prof. AWF

Korekta: Małgorzata Mazur

Redakcja techniczna: Natalia Mirowska

Opracowanie graficzne, DTP: Maciej Umiastowski

Wydawca: Wydawnictwo Promocyjne „Albatros” Szczecin 2015
www.wydawnictwoalbatros91.pl
albatros91@wp.pl

SPIS TREŚCI

TEORETYCZNE ASPEKTY AKTYWNOŚCI RUCHOWEJ

Teresa Drozdek-Małolepsza

Sport kobiet w Polsce w świetle czasopisma „Przegląd Sportowy” (1928) 5

Rafał Szubert

Piśmiennictwo do dziejów sportu i turystyki w środowisku wiejskim w Polsce
w latach 1944 – 1975 19

FIZJOLOGICZNO-ZDROWOTNE PODSTAWY AKTYWNOŚCI RUCHOWEJ

Anna Krajewska-Pędzik, Joanna Ratajczak, Marta Stępień-Słodkowska

Ocena związku aktywności fizycznej z wybranymi parametrami antropometrycznymi
i wentylacyjnymi w okresie wczesnej stabilizacji organizmu..... 27

AKTYWNOŚĆ RUCHOWA LUDZI DOROSŁYCH

Iryna Voytovych

Organisation of profile physical training education with the module “Tourism”.
Profile education in “Tourism” module 33

AKTYWNOŚĆ RUCHOWA DZIECI I MŁODZIEŻY

Jolanta E. Kowalska, Arkadiusz Kaźmierczak

Postawa wobec sportu łódzkich gimnazjalistów..... 45

Mieczysław Landowski

Aktywność fizyczna młodzieży męskiej będącej w konflikcie z prawem,
w strefie przygranicznej..... 55

Teresa Drozdek-Małołepsza

Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie

Sport kobiet w Polsce w świetle czasopisma „Przegląd Sportowy” (1928)

Słowa kluczowe: kobiety, sport, czasopismo
„Przegląd Sportowy”, Polska

Wstęp

Celem pracy jest przedstawienie sportu kobiet w Polsce w świetle „Przeglądu Sportowego” z 1928 roku. Pismo ukazywało się w latach 1921 – 1939. W 1928 roku „Przegląd Sportowy” był popularnym tygodnikiem, wydawanym w Warszawie. W okresie od 21 lipca 1928 do 15 sierpnia 1928 roku czasopismo ukazywało się dwa razy w tygodniu. „Przegląd Sportowy” poświęcony był bieżącym wydarzeniom sportowym w Polsce i za granicą¹. Przybliżał także różne aspekty ruchu sportowego kobiet. Objętość czasopisma wynosiła od 6 do 8 stron.

W odniesieniu do piśmiennictwa dotyczącego rozwoju sportu kobiet w II Rzeczypospolitej największe znaczenie poznawcze posiadają prace Rotkiewicz i Drozdek-Małołepszej². Warto nadmienić, iż publikacje podejmujące problematy-

¹ W 1928 r. ukazało się 56 numerów czasopisma.

² T. Drozdek-Małołepsza, *Stan badań nad dziejami wychowania fizycznego i sportu kobiet w Drugiej Rzeczypospolitej*, w: S. Zaborniak (red.), *Z dziejów kultury fizycznej w Polsce*, Rzeszów 2005, s.13-21; M. in.: T. Drozdek-Małołepsza, *Sport strzelecki kobiet w Polsce w okresie międzywojennym*, „Prace Naukowe Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie Kultura Fizyczna”, 2012 nr XI, s.13-25; T. Drozdek-Małołepsza, *Sporty zimowe kobiet w Polsce w latach 1919 – 1939*, w: L. Rak, E. Małołepszy (red.), *Narciarstwo Polskie 1888 – 2008*, Jasło 2009, s.105-115; T. Drozdek-Małołepsza, *Uwarunkowania rozwoju ruchu sportowego kobiet w Polsce w latach 1919 – 1939. Zarys problematyki*, w: T. Drozdek-Małołepsza (red.), *Z najnowszych dziejów kultury fizycznej i turystyki w Polsce. Dzieje kultury fizycznej i turystyki w Polsce w końcu XIX i XX w.*, t. 1. Częstochowa 2011, t. 1, s.149-163; M. Rotkiewicz, *Rozwój sportu kobiet w Polsce okresu międzywojennego*, „Sport Wyczynowy” 1979 nr 3-4, s.3-21; M. Rotkiewicz, *Geneza i początki sportu kobiecego w Polsce*, „Sport Wyczynowy”, 1978 nr 6-7, s.5-23. Zob. też: E. Małołepszy, T. Drozdek-Małołepsza, *Piśmiennictwo do dziejów sportów zimowych w Polsce w latach 1918-1939*, „Szkice Humanistyczne”, 2014 t. XIV nr 4, s.577-586.

kę sportu kobiet w Polsce w okresie międzywojennym nie uwzględniają w sposób szczegółowy kwerendy czasopisma „Przegląd Sportowy”. Z zakresu sportu kobiet w Polsce w świetle „Przeglądu Sportowego” zostały jak dotąd opublikowane cztery prace³.

Metodologia badań

W badaniach zostały wykorzystane następujące metody: analiza źródeł historycznych, indukcji, dedukcji, syntezy oraz porównawcza. Wysunięto następujące problemy badawcze:

1. W jakim zakresie „Przegląd Sportowy” z 1928 roku upowszechniał sport kobiet?
2. Jaki poziom sportowy prezentowały w tym okresie Polki na tle międzynarodowym?

Wyniki badań

W dniu 11 stycznia 1928 roku odbyło się w Amsterdamie posiedzenie Międzynarodowej Federacji Sportu Kobiet (FSFI), z udziałem przedstawiciela Polski kpt. Sterby⁴. W trakcie posiedzenia działacze FSFI uznali rekordy świata Konopackiej w rzucie dyskiem (39,18 m) i w rzucie dyskiem oburącz (64,60 m). Rezultaty te Konopacka osiągnęła na zawodach lekkoatletycznych w Warszawie, w dniu 5 września 1927 roku. Do sędziowania zawodów kobiecych w lekkoatletyce na Igrzyskach Olimpijskich (IO) w Amsterdamie (1928) zostali nominowani: Lynn (Wielka Brytania), Passavant (Niemcy), Valousek (Czechosłowacja) i kpt. F. Sterba⁵.

Podczas IO w Amsterdamie (1928) odbył się Kongres FSFI⁶. Krytycznie do jego przebiegu odniosła się redakcja „Przeglądu Sportowego”. Na łamach czasopisma czytamy: „Posiedzenie Związku Kobiecego należało do najtrudniejszych jakie znane są w historii. Niedołężne przewodniczenie, wałkowanie bez końca wszechstronnie omówionych spraw przyczyniają się zapewne nie mało do tego, że większość krajów nie interesuje się działalnością tej federacji, a w szczególności jej obradami. W obecnym stanie rzeczy FSFI jest właściwie ciałem dodatkowym do

³ T. Drozdek-Małolepsza, *Sport kobiet w Polsce w latach 1921-1922 w świetle czasopisma „Przegląd Sportowy”*, „Prace Naukowe Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie Kultura Fizyczna”, 2013, t. XII, nr 2, s.63-72; T. Drozdek-Małolepsza, *Sport kobiet w Polsce na łamach czasopisma „Przegląd Sportowy” (1923-1924)*, „Zeszyty Naukowe Almamery Szkoła Wyższa z siedzibą w Warszawie”, 2014 nr 2 (71), s.165-177; T. Drozdek-Małolepsza, *Sport kobiet w Polsce w 1925 roku w świetle „Przeglądu Sportowego*, [w:] J. Kwieciński, M. Tomczak, M. Łuczak (red.), *Sport i wychowanie fizyczne w badaniach naukowych. Teoria praktyce*. Konin 2014, s.223-233; T. Drozdek-Małolepsza, *Sport kobiet w Polsce na łamach czasopisma „Przegląd Sportowy” (1927)*, „Zeszyty Naukowe Almamery Szkoła Wyższa z siedzibą w Warszawie”, 2014 nr 3 (72), s.273-287.

⁴ „Przegląd Sportowy”, 1928 nr 3, s.5.

⁵ Tamże.

⁶ „Przegląd Sportowy”, 1928 nr 39, s.5.

IAAF (Międzynarodowego Związku Lekkoatletycznego), gdyż nie zajmuje się żadnym innym sportem poza lekkoatletyką”⁷. Redakcji czasopisma należy przyznać rację. W przeprowadzonych w latach 1922 i 1926 Światowych Igrzyskach Kobietych rozegrano tylko konkurencje lekkoatletyczne. Ważnymi decyzjami przeprowadzonego kongresu było zatwierdzenie programu konkurencji lekkoatletycznych kobiet podczas Światowych Igrzysk Kobietych (ŚIK) w Pradze (1930) oraz IO w Los Angeles w 1932 roku. Program rywalizacji w lekkoatletyce podczas ŚIK w Pradze przewidywał następujące konkurencje: bieg na dystansie 100 m, bieg na dystansie 200 m, bieg na dystansie 800 m, bieg na dystansie 80 m przez płotki, bieg sztafetowy 4x100 m, skok w dal, skok wzwyż, pchnięcie kulą, rzut dyskiem, rzut oszczepem oraz trójbój lekkoatletyczny (bieg na dystansie 100 m, skok wzwyż i rzut oszczepem)⁸. Współzawodnictwo kobiet w lekkoatletyce (IO w Los Angeles 1932) ustalono w ramach konkurencji: bieg na dystansie 100 m, bieg sztafetowy 4x100 m, bieg na dystansie 80 m przez płotki, skok wzwyż, rzut dyskiem i rzut oszczepem⁹. Podczas obrad dokonano wyboru nowego zarządu FSFI, w skład którego wszedł kpt. Sterba.

Panie były obecne w zarządach związków i klubów sportowych. W trakcie VI Zjazdu Delegatów Polskiego Związku Pływackiego (PZP), odbytego 22 stycznia 1928 roku dokonano wyboru zarządu¹⁰. Muszałówna objęła referat kobiet w PZP. Do zarządu Wileńskiego Okręgowego Związku Lekkiej Atletyki (OZLA) została wybrana Kwolek¹¹. W skład zarządu MKS „Varsovia” weszły: Śliwowska – wiceprezes, Prażmowska, Ignaczak, Geras – członkinie zarządu. W skład Poznańskiego Klubu Wioślarek weszły: Hirszberg – prezes, Sumińska – wiceprezes, Żółtowska – sekretarz, Wachowlak (zastępca sekretarza), Oczakowska (skarbnik)¹².

W marcu i kwietniu 1928 roku specjalna delegacja polska, w składzie płk Sikorski (Państwowy Urząd Wychowania Fizycznego i Przystosowania Wojskowego – PUWFiPW), ppłk Krzyski, gen. Rouppert (Ministerstwo Spraw Wojskowych – MSW), prof. Norberth – architekt, Dudryk – kierownik prac budowlanych oraz dr Lewicka (Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego – MWRiOP), wizytowała zagraniczne obiekty sportowe¹³. Delegacja „zwiedziła” urządzenia sportowe Berlina, Pragi oraz miast skandynawskich, m. in. Göteborga i Kopenhagi. Celem tego przedsięwzięcia było zebranie doświadczeń w zakresie wznoszenia urządzeń sportowych w Polsce.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże, s.6.

⁹ Tamże, s.5. Z programu Igrzysk wyłączono konkurencje biegu na dystansie 800 m, natomiast wprowadzono dwie konkurencje: bieg na dystansie 80 m przez płotki oraz rzut oszczepem.

¹⁰ „Przegląd Sportowy”, 1928 nr 5, s.5.

¹¹ „Przegląd Sportowy”, 1928 nr 6, s.5.

¹² „Przegląd Sportowy”, 1928 nr 54, s.2.

¹³ „Przegląd Sportowy”, 1928 nr 16, s.5.

Przedsięwzięciem w zakresie infrastruktury sportowej była budowa urządzeń lekkoatletycznych „Cracovii”¹⁴. Wybudowano bieżnię lekkoatletyczną 400 metrową, prostą o długości 120 m (o 8 torach). Sekcja lekkoatletyczna „Cracovii” liczyła 120 ćwiczących, w tym 40 kobiet, m. in.: Jaśnikowska („Jasna”), Malinowska („Lonka”) i Swoboda.

W Polsce, według stanu na rok 1928 pływalnie kryte istniały m. in. w Krakowie (1 – YMCA), w Łodzi (1), Warszawie (1), na Górnym Śląsku (3). W roku 1928 oddano do użytku, bądź były w budowie pływalnie otwarte i kryte, m. in. wybudowano pływalnie otwartą w Warszawie (przy ul. Łazienkowskiej); w budowie była pływalnia w „Domu Akademickim” (przy ul. Grójeckiej), w Gimnazjum Żeńskim (przy ul. Rozbrat); planowano budowę krytych pływalni w Biesku-Białej, Cieszynie, Warszawie (w gmachu YMCA) i w Wilnie¹⁵.

Kobiety uczestniczyły w kursach i obozach wychowania fizycznego i sportu. Aktywną działalność na tym polu wykazywał Ośrodek Wychowania Fizycznego (OWF) we Lwowie¹⁶. Między innymi z inicjatywy OWF przeprowadzono w 1927 roku kurs instruktorski z gimnastyki (dla 125 kobiet i mężczyzn), kurs instruktorski gimnastyki dla początkujących (380), kurs instruktorski z lekkoatletyki (70), kurs instruktorski lekkoatletyki dla początkujących (205), kurs gimnastyki, lekkoatletyki i gier sportowych dla młodzieży wiejskiej (25), kurs narciarski dla kobiet (30). OWF we Lwowie posiadał 11 sal gimnastycznych. Z inicjatywy podokręgu białostockiego Warszawskiego OZLA zorganizowano kurs gimnastyczny, w którym uczestniczyło 25 kobiet.¹⁷ Kurs narciarski dla kobiet został przeprowadzony w lutym 1928 roku w Wilnie¹⁸.

Kursy żeńskie wychowania fizycznego i sportu organizował dla swoich członkiń Związek Towarzystw Gimnastycznych (ZTG) „Sokół”. Kursy takie odbywały się m. in. w Kozłowce, a kierownikiem ich była Zamoyska¹⁹. Zajęcia z zakresu ćwiczeń zlotowych, ćwiczeń rytmicznych z przybarami, naukę pływania, gry i zabawy ruchowe, przykładowe lekcje gimnastyki oraz „instrukcje w lekkoatletyce i w pływaniu” prowadziły Fazanowicz i Konieczna. Obok towarzystw, kursy i obozy organizowały kluby sportowe. Dwumiesięczny – żeński - kurs gimnastyczny przeprowadzono z inicjatywy sekcji kobiecej Robotniczego Klubu Sportowego (RKS) „Skra”²⁰.

W zakresie organizacji sportu kobiecego, w 1928 roku tworzone coraz więcej sekcji sportowych kobiet. Gniazdo żeńskie TG „Sokół” w Bydgoszczy utworzyło sekcje kobiece: gier ruchowych, lekkoatletyczną i pływania²¹. RDS „Czerwoni” Warsza-

¹⁴ „Przegląd Sportowy”, 1928 nr 17, s.4.

¹⁵ „Przegląd Sportowy”, 1928 nr 48, s.4; 1928 nr 49, s.3; 1928 nr 52, s.5.

¹⁶ „Przegląd Sportowy”, 1928 nr 4, s.5.

¹⁷ „Przegląd Sportowy”, 1928 nr 6, s.5.

¹⁸ „Przegląd Sportowy”, 1928 nr 8, s.2.

¹⁹ „Przegląd Sportowy”, 1928 nr 30, s.3.

²⁰ „Przegląd Sportowy”, 1928 nr 1, s.5.

²¹ Tamże.

wa zorganizowali sekcję gimnastyczno-sportową dla kobiet²². Kierowniczką klubu była Kapuścińska.

W 1928 roku nastąpił dość znaczący rozwój gier sportowych kobiet (w odniesieniu do poprzednich lat). W tym czasie powstały m. in. sekcje siatkówki żeńskiej przy klubach warszawskich: AZS, „Polonii” i „Varsovi” oraz sekcje hazeny przy Żydowskim Akademickim Stowarzyszeniu Sportowym (ŻASS) i „Makkabi”²³. Funkcję trenera w „Makkabi” pełnił Mirkowicz, natomiast w ŻASS – Szelestowski.

Z inicjatywy OWF w Warszawie – w II połowie lutego 1928 roku - zorganizowano turniej hazeny²⁴. W turnieju uczestniczyły zespoły: AZS Warszawa, „Polonia”, „Skra” i „Warszawianka”. W meczu finałowym hazenistki „Polonii” pokonały zespół AZS (8:6). Drużynę „Polonii” reprezentowały: Górska, Grabowska, Kielcik, „Kisia”, Podmiotło, Roszkowska i Smidówna²⁵. W Warszawie, w 1928 roku odbyły się rozgrywki o mistrzostwo Warszawy w grach sportowych kobiet, m. in. w hazenie, piłce siatkowej²⁶. Do najlepszych drużyn w rozgrywkach należały: zespół Państwowego Instytutu Wychowania Fizycznego (PIWF), AZS Warszawa, „Polonia”, „Skra”, Varsovia”.

W dniach 8 – 11 marca OWF w Wilnie przeprowadził turniej gier sportowych z udziałem 8 drużyn męskich i 4 zespołów żeńskich²⁷. W finale rozgrywek kobiet w siatkówce drużyna „Makkabi” Wilno pokonała Robotniczy Klub Sportowy (RKS) „Siłę” (30:10), natomiast w meczu finałowym piłki koszykowej, zespół wileńskich „Harcerek” pokonał „Makkabi” (22:12). Turniej piłki siatkowej kobiet zorganizował OWF przy Dowództwie Okręgu Korpusu (DOK) we Lwowie²⁸. Zwyciężyły siatkarki „Droru” III, wyprzedzając Hufiec Przysposobienia Wojskowego I i „Droru” I. W zawodach wzięło udział 10 zespołów kobiecych.

Przed Mistrzostwami Polski w lekkoatletyce kobiet odbyło się szereg zawodów lekkoatletycznych, w tym imprez o charakterze mistrzostw okręgu, jak również meczy lekkoatletycznych pomiędzy okręgami²⁹. Jedną z najważniejszych imprez (krajowych) lekkoatletycznych kobiet były Mistrzostwa Polski, rozegrane w dniach 1–2 września 1928 r. w Krakowie³⁰. Poziom sportowy zawodów był dość wysoki, na co wskazują uzyskane wyniki sportowe w poszczególnych konkurencjach, będące wynikami lepszymi od oficjalnych rekordów świata, rekordów Polski lub będące na poziomie najlepszych w Polsce. Mistrzyniami Polski zostały: w biegu na dystansie 60 m – Hulanicka („Grażyna” Warszawa) – 8,4 s; w biegu na dystansie 100 m – Gędziorowska (Toruński Klub Sportowy – TKS) – 13,5 s.; w biegu na dystansie 200 m –

²² Tamże.

²³ „Przegląd Sportowy”, 1928 nr 4, s.2.

²⁴ „Przegląd Sportowy”, 1928 nr 9, s.7.

²⁵ „Przegląd Sportowy”, 1928 nr 10, s.5.

²⁶ „Przegląd Sportowy”, 1928 nr 24, s.5.

²⁷ „Przegląd Sportowy”, 1928 nr 11, s.2.

²⁸ „Przegląd Sportowy”, 1928 nr 14, s.3.

²⁹ „Przegląd Sportowy”, 1928 nr 19, s.2; 1928 nr 23, s.3; 1928 nr 24, s.2.

³⁰ „Przegląd Sportowy”, 1928 nr 5, s.5. Zawody odbyły się na stadionie sportowym „Wisły” Kraków.

Tabacka (Kolejowy Klub Sportowy – KKS – Katowice) – 28,0 s. (wynik lepszy od rekordu Polski); w biegu na dystansie 800 m – Kilos (Roździeń Szopienice) – 2,31,6 min.; w biegu na dystansie 80 m przez płotki – Freiwald („Makkabi” Kraków) – 14,8 s.; w sztafecie 4x100 m – AZS Warszawa – 54,0 s.; w sztafecie 4x200 m – Roździeń Szopienice – 1,58,6 min. (wynik lepszy od rekordu Polski); w rzucie dyskiem – Konopacka (AZS Warszawa) – 37,24 m; w pchnięciu kulą – Konopacka – 10,39 (wynik lepszy od rekordu Polski); w pchnięciu kulą oburącz – Konopacka – 18,80 (wynik lepszy od rekordu Polski); w rzucie oszczepem – Malinowska („Lonka”, „Cracovia”) – 33,77 (wynik lepszy od rekordu Polski); rzut oszczepem oburącz – 54,56 m (wynik lepszy od oficjalnego rekordu świata); w skoku w dal z miejsca – Czaja (Katowice) – 238,5 cm (wynik lepszy od rekordu Polski); w skoku w dal – Breuer (Roździeń Szopienice) – 4,81 m; w skoku wzwyż – Konopacka 139,5 cm³¹. W rzucie oszczepem oburącz, oprócz Malinowskiej, jeszcze dwie lekkoatletki uzyskały wynik lepszy od oficjalnego rekordu świata – Lange (AZS Poznań) i H. Konopacka. Natomiast startująca poza konkursem Freiwald uzyskała w skoku w dal 495,5 cm. W klasyfikacji drużynowej zwyciężył zespół AZS Warszawa (130 pkt.) przed „Cracovią” – 86 pkt. i Roździem Szopienice – 60 pkt.

Redakcja „Przeglądu Sportowego” uznała, iż bohaterką zawodów była Konopacka: „Na piętnaście konkurencji, rozegranych na mistrzostwach, Konopacka brała udział w dziewięciu, (...) osiągając sześć pierwszych miejsc, dwa trzecie i jedno czwarte”³². W zawodach wzięło udział 72 zawodniczki z 17 klubów. Na starcie w Krakowie zabrakło jedynie lekkoatletek ze Lwowa i Łodzi. Mankamentem zawodów krakowskich były problemy w zakresie infrastruktury – „nieodpowiednie boisko, zbyt wąska bieżnia, słabe rzutnie i skocznie” oraz organizacyjne – „złe ułożenie programu”. Stroną dodatnią były „trybuny pełne kibiców” podczas trwania zawodów, co świadczyło o wzrastającym zainteresowaniu kibiców lekkoatletyką kobiet.

Bardzo dobre wyniki osiągnęły lekkoatletki podczas Mistrzostw Polski w pięcioboju lekkoatletycznym, przeprowadzonym przez Pomorski OZLA w Bydgoszczy³³. Zwyciężyła Konopacka (4,066 pkt.), wyprzedzając Hulanicką (3,199 pkt.) i Grabicką (3183 pkt.). W mistrzostwach uczestniczyło 12 zawodniczek, z klubów z Łodzi, Poznania, Starogardu, Torunia i Warszawy. W poszczególnych konkurencjach Konopacka uzyskała następujące wyniki: skok w dal – 493 cm (wynik lepszy od rekordu Polski); rzut oszczepem – 33,92 m (wynik lepszy od rekordu Polski); bieg na dystansie 60 m – 8,8 s.; rzut dyskiem – 39,00 m, bieg na dystansie 200 m – 28,4 s.

W dniu 12 września 1928 roku został rozegrany w Wiedniu mecz lekkoatletyczny Austria – Polska zakończony zwycięstwem gospodyń (54:52)³⁴. Polki odnio-

³¹ Tamże.

³² „Przegląd Sportowy”, 1928 nr 41, s.5.

³³ „Przegląd Sportowy”, 1928 nr 45, s.2.

³⁴ „Przegląd Sportowy”, 1928 nr 41, s.4.

sły zwycięstwa w czterech konkurencjach. Breuer zwyciężyła w biegu na dystansie 200 m z wynikiem lepszym od rekordu Polski – 26,8 s.; Kilos zajęła I miejsce w biegu na dystansie 800 m (2,31,8 min.); Konopacka okazała się najlepsza w rzucie dyskiem – 36,84 m, natomiast Malinowska w rzucie oszczepem – 33,05 m. Ponadto, mimo przegranej w biegu sztafetowym 4x100 m. z Austrią, Polki uzyskały wynik lepszy od rekordu Polski – 51,6 s. Przychylnie występ reprezentacji Polski skomentowała redakcja „Przeglądu Sportowego”: „Jeżeli weźmiemy pod uwagę, że mecz odbył się w Wiedniu, że w roku ubiegłym w Krakowie przegrana była znacznie dotkliwsza, musimy chylić czoła przed imponującymi postęпами lekkiej atletyki kobiecej”³⁵.

Po raz pierwszy na IO w Amsterdamie w 1928 roku rozegrano zawody w lekkoatletyce kobiet. Barwy Polski reprezentowały: Kilos, Kobielska, Konopacka i Tabacka³⁶. Największy sukces osiągnęła Konopacka, która zwyciężyła w konkursie rzutu dyskiem, osiągając rezultat 39,62 m, który był nowym rekordem świata³⁷. Srebrny medal zdobyła Copeland – USA (37,06 m), natomiast brązowy – Svedberg – Szwecja (35,92 m). W konkurencji rzutu dyskiem wystąpiła Kobielska (32,72 m), która nie awansowała do fazy finałowej (zabrakło 8 cm). Udanie wystartowała Kilos w biegu na dystansie 800 m, która w II przedbiegu zajęła III miejsce z wynikiem 2,28,0 min. (wynik lepszy od rekordu Polski), awansując do biegu finałowego. Druga z Polek – Tabacka – zajęła w III przedbiegu V miejsce (2,33,0), nie awansując do biegu finałowego. W biegu finałowym na dystansie 800 m zwyciężyła Radtke (Niemcy), wyprzedzając Hitomi (Japonia) i Gentrel³⁸. Dopiero VIII miejsce zajęła Kilos, z czasem gorszym, niż w biegu eliminacyjnym (2,33,6 min.).

W lutym 1928 roku odbyły się Mistrzostwa Warszawy w łyżwiarstwie³⁹. Pierwsze miejsce w jeździe figurowej parami zajęli Szwajcar i Połczyński (Warszawskie Towarzystwo łyżwiarskie – WTŁ).

Kolejną dyscypliną sportową uprawianą przez kobiety było narciarstwo. Podczas zawodów narciarskich, które odbyły się w Zakopanym w dniach 14 – 15 stycznia 1928 roku, Loteckowa i Staszal-Polankowa wystartowały w biegu juniorów (przeznaczonym dla mężczyzn) na dystansie 7 km⁴⁰. Staszal-Polankowa zajęła II miejsce z czasem 43,15 min., natomiast Loteckowa – IV (45,58 min.). Z okazji jubileuszu dwudziestolecia Sekcji Narciarskiej Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (SNPTT), przeprowadzono 21 -22 stycznia 1928 roku zawody narciarskie o Mistrzo-

³⁵ Tamże.

³⁶ „Przegląd Sportowy”, 1928 nr 30, s.1. Na pierwszej stronie czasopisma znajduje się fotografia reprezentacji Polski w lekkoatletyce na IO w Amsterdamie w 1928 r. Obok wymienionych lekkoatletek znajduje się zdjęcie A. Breuer, która na IO w Amsterdamie nie wystartowała.

³⁷ „Przegląd Sportowy”, 1928 nr 33, s.2; 1928 nr 35, s.2. Efektem występu H. Konopackiej na IO w Amsterdamie były liczne zaproszenia na międzynarodowe zawody lekkoatletyczne; Zob. też: В.В. Григоревич, Всеобщая история физической культуры и спорта. Москва 2008, s. 173-174.

³⁸ „Przegląd Sportowy”, 1928 nr 35, s.2.

³⁹ „Przegląd Sportowy”, 1928 nr 6, s.2.

⁴⁰ „Przegląd Sportowy”, 1928 nr 3, s.5.

stwo Zakopanego. Bieg kobiet wygrała Loteczka (Karpackie Towarzystwo Narciarskie - KTN) – 25,56 min., wyprzedzając Sawczak (31,16 min.) i Land (33,47 min.). Warto jednak zaznaczyć, iż startująca poza konkursem – Staszal-Polankowa uzyskała czas lepszy od Loteczki o 1,36 min. Zawody w kategorii młodzików zorganizował Związek Strzelecki w Zakopanym⁴¹. Najlepszą w biegu pań na dystansie 7 km była Staszal-Polankowa (36,03 min.), II miejsce przypadło Stopkówniej (39,59 min.), natomiast III – Giewontówniej (43,17 min.).

Obok Zakopanego, zawody narciarskie organizowane były przez inne ośrodki. Z inicjatywy OWF w Wilnie i AZS Wilno przeprowadzono w dniach 5 – 6 lutego 1928 roku propagandowe zawody narciarskie⁴². W biegu narciarskim dziewcząt (uczenic szkół wileńskich) na dystansie 3 km. zwyciężyła Olechnowicz (Gimnazjum im. E. Orzeszkowej). W innych zawodach narciarskich, w biegu kobiet na dystansie 3 km zwyciężyła narciarka AZS Wilno - Daukszanka⁴³.

Polki brały udział w międzynarodowych zawodach narciarskich z dobrym skutkiem. 27 stycznia 1928 roku odbyły się w Chamonix Międzynarodowe Mistrzostwa Francji w biegu narciarskim kobiet na dystansie 7 km⁴⁴. Zwyciężyła Loteczka (20,36 min.), wyprzedzając drugą na mecie Francuzkę Bouvier o ponad 5 min. (25,50 min.). Inna Polska narciarka – Ziętkiewicz zwyciężyła w biegu pań na dystansie 3,5 km w Westerowie (Stary Smokowiec – Czechosłowacja)⁴⁵. W biegu wzięło udział 17 zawodniczek.

Najważniejszą krajową imprezą sportową w pływaniu były MP, które odbyły się w dniach 13 – 15 lipca 1928 roku w Królewskiej Hucie⁴⁶. Zawody stały na bardzo dobrym poziomie, tak w konkurencji kobiet i mężczyzn, czego efektem było ustanowienie 18 rekordów Polski. Jak pisała redakcja „Przeglądu Sportowego”, oceniając występ pływaczek: „Kajzerówna, Fitzówna (...) oto największe asy. Łżycka, Nowakówna, Schmidówna (...) oto największe niespodzianki. Tratówna, Schönfeldówna (...) największą pracą doszli do pięknych wyników”⁴⁷. Na poszczególnych dystansach najlepszymi zawodniczkami zostały: w wyścigu na dystansie 100 m stylem grzbietowym – Nowak (AZS Kraków) – 1,47,0 min., przed Kajzer (Giszowiec) – 1,47,8 min. i Czopp (Giszowiec) – 1,55,6 min.; na dystansie 1500 m stylem dowolnym zwyciężyła Fitzówna (Giszowiec) – 30,46,2 min (wynik lepszy od rekordu Polski), II miejsce zajęła Schmidówna (Giszowiec) – 31,20,8 min, III – Trat (AZS Warszawa) – 32,09,2 min.⁴⁸; na dystansie 400 m stylem dowolnym I miejsce zajęła Kajzer 7,40,4 min (wynik lepszy od

⁴¹ „Przegląd Sportowy”, 1928 nr 5, s.2; 1928 nr 6, s.5. B. Staszal-Polankowa w dniu 23 stycznia 1928 r. ukończyła 16 lat.

⁴² „Przegląd Sportowy”, 1928 nr 7, s.2.

⁴³ „Przegląd Sportowy”, 1928 nr 10, s.2.

⁴⁴ „Przegląd Sportowy”, 1928 nr 5, s.2.

⁴⁵ „Przegląd Sportowy”, 1928 nr 10, s.3.

⁴⁶ „Przegląd Sportowy”, 1928 nr 29, s.3.

⁴⁷ Tamże.

⁴⁸ W wyścigu na dystansie 1500 m, oprócz A. Trat, wszystkie zawodniczki płynęły stylem klasycznym.

rekordu Polski o 6 s.), przed Fitzówną – 7,44,7 min. i Schmidtówną – 7,48,8 min.; na dystansie 100 m stylem dowolnym zwyciężyła Łżycka (AZS Warszawa) – 1,33,5 min. (wynik lepszy od rekordu Polski tej samej zawodniczki o 4,3 s.), II miejsce – K. Nowak – 1,36,2 min., na III miejscu zostały sklasyfikowane Schmidtówna i A. Trat – 1,38,8 min.; na dystansie 200 m stylem dowolnym wygrała Fitzówna 3,42,6 min., przed Kajzer – 3,46,2 min. i Zakrzewską (Giszowiec) – 3,55,6 min.; w skokach z trampoliny – Schlesinger („Cracovia”), wyprzedzając Lindner (Giszowiec)⁴⁹. W wyścigu sztafetowym 5 x 50 m zwyciężył zespół Giszowca I (Czopp, Zakrzewska, Kajzer, Fitzówna, Schmidtówna) – 3,52,0 min. (wynik lepszy od rekordu Polski o 18 s.) przed „Makkabi” Kraków (4,24,0 min.) i Giszowca II – 4,26,4 min.; w wyścigu sztafetowym 4 x 100 m ponownie wygrała sztafeta Giszowca (Zakrzewska, Czopp, Fitzówna, Schmidtówna) – 7,03,9 min. (wynik lepszy od poprzedniego rekordu Polski AZS Warszawa o 18 s.), II miejsce zajęła sztafeta „Makkabi” Kraków – 7,40,6 min., III – „Hakoach” (8,09,2 min.).

W lipcowym numerze „Przeglądu Sportowego” z 1928 r. opublikowany został komunikat Komisji Sportowej Polskiego Związku Pływackiego (PZP), odnoszący się do zatwierdzenia rekordów Polski w pływaniu. Rekordy Polski w pływaniu zatwierdzono następującym zawodniczkom: na dystansie 100 m stylem dowolnym – Łżycka (1,37,8 min.); na dystansie 300 m stylem dowolnym – Trat (5,44,2 min.); na dystansie 400 m stylem dowolnym – Trat (7,46,5 min.); na dystansie 1500 m stylem dowolnym – Trat (31,26,5 min.); na dystansie 100 m stylem grzbietowym – Nowak (1,46,4 min.); w sztafecie 5 x 50 m (AZS Warszawa – Trat, Liebhardtówna, Kokali, Talikowska, Łżycka) – 4,09,8 min.; w sztafecie 4 x 100 m (AZS Warszawa – Trat, Liebhardtówna, Talikowska, Łżycka) – 7,22,0 min.⁵⁰

Polskie pływaczki uczestniczyły w zawodach międzynarodowym. Prestiżowymi zawodami w pływaniu dla Polski był trójmecz słowiański: Czechosłowacja – Jugosławia – Polska. Pierwsza edycja tych zawodów została rozegrana w 1927 roku w Białogrodzie (Jugosławia). Wówczas, zawody (łącznie dla kobiet i mężczyzn) zakończyły się zwycięstwem Czechosłowacji (242 pkt.), przed Jugosławią (174 pkt.) i Polską (94 pkt.). W dniach 20 – 21 lipca 1928 r. w Pradze trójmecz słowiański⁵¹. W kategorii kobiet najlepsze wyniki osiągnęły zawodniczki Czechosłowacji: w wyścigu na dystansie 100 m stylem grzbietowym zwyciężyła Dopplerova (Czechosłowacja) – 1,38,2 min., III miejsce zajęła Nowak (1,49,8 min.), natomiast IV – Kajzer; na dystansie 400 m stylem dowolnym I miejsce przypadło Friedlanderovej (Czechosłowacja) – 6,59,4 min., na IV miejscu uplasowała się Fitzówna (7,51,1 min.), na V – Trat; wyścig na dystansie 100 m stylem dowolnym przyniósł wygraną Roje (Jugosławia) – 1,24,4 min., miejsce przedostatnie – V – przypadło Łżyckiej (1,35,8 min.),

⁴⁹ „Przegląd Sportowy”, 1928 nr 29, s.3.

⁵⁰ Tamże, s.5.

⁵¹ „Przegląd Sportowy”, 1928 nr 30, s.2.

natomiast VI – Nowak; na dystansie 200 m stylem klasycznym zwycięstwo odniosła Brabcova (Czechosłowacja), III miejsce zajęła Kajzer (3,40,0 min.), IV – Fitzówna (3,46,0); w skokach z trampoliny najlepszą okazała się Krongelgerova (Czechosłowacja), III miejsce – Schlesinger (Polska); w wyścigu sztafetowym 4 x 100 m zwyciężyła Jugosławia, ostatnie III miejsce zajęła Polska, z wynikiem lepszym od rekordu Polski (6,48,0 min.)⁵². W meczu (w łącznej klasyfikacji mężczyzn i kobiet) ponownie zwyciężyła Czechosłowacja (277 pkt.), przed Jugosławią (148 pkt.) i Polską (123 pkt.). Polki w trójmeczcu uzyskały wyniki nieco gorsze, niż na rozegranych Mistrzostwach Polski w Królewskiej Hucie. Mimo znaczącego postępu wyników w pływaniu kobiecym, dystans dzielący poziom pływania w Polsce, a pływania europejskiego tylko w sposób nieznaczny się zmniejszył.

Z polskich pływaczek tylko Kajzer wzięła udział w IO w Amsterdamie w 1928 roku⁵³. Wystartowała w wyścigu na dystansie 200 m stylem klasycznym. Pierwszy występ Polki w pływaniu na Igrzyskach Olimpijskich zakończył się na udziale w biegu eliminacyjnym, w którym zwyciężyła Schradec (Niemcy) - 3,11,2 min. (rekord olimpijski pobity o 16 s.), wyprzedzając Geraghty (USA) – 3,18,8 min. i Herellus (Szwecja) – 3,21,6 min. Kajzer zajęła VI miejsce z rezultatem 3,45,2 min.⁵⁴

Kobiety uczestniczyły w zawodach pływackich na dłuższych dystansach. 26 sierpnia 1928 roku został rozegrany wyścig pływacki Wilanów – Warszawa (na Wiśle), na dystansie 5500 m⁵⁵. Zwyciężyła pływaczka AZS Warszawa – Trat (1 godz. 20,19 min.), wyprzedzając Łżycką (1 godz. 27,25 min.) i Gettler („Makkabi”) – 1 godz. 27,34 min. W zawodach wzięły udział m.in. członkinie AZS, „Makkabi”, „Orła”, „Strzelca” i Warszawskiego Klubu Wioślarek.

Coraz większą popularność wśród kobiet zyskiwał sport samochodowy. We wrześniu 1928 roku odbył się „trzeci z rzędu Rajd Pań, organizowany przez Automobilklub Polski”⁵⁶. Wyścig był rozegrany na trasie o długości 1211 km. Został podzielony na cztery etapy: I etap - Warszawa – Lwów; II etap – wyścig „płaski” na dystansie 20 km i bicie rekordu Polski; III etap – Lwów – Kraków; etap IV – Kraków - Warszawa⁵⁷. W wyścigu wzięło udział 10 pań⁵⁸. Zwyciężyła Halina Regulska (Fiat), wyprzedzając Maria Koźmianową (Austro-Daimler), III miejsce zajęła Hallerowa (Lancia), zaś IV – Podhorodeńska (Durant). W dwóch próbach szybkości (górskiej i płaskiej) zwyciężyła Regulska.

Wyścigi samochodowe organizowano jednocześnie dla kobiet i mężczyzn. W dniach 4 – 5 sierpnia 1928 roku został rozegrany II Rajd Górski Małopolskiego

⁵² Tamże.

⁵³ „Przegląd Sportowy”, 1928 nr 35, s.2.

⁵⁴ „Przegląd Sportowy”, 1928 nr 37, s.4.

⁵⁵ „Przegląd Sportowy”, 1928 nr 39, s.2.

⁵⁶ „Przegląd Sportowy”, 1928 nr 40, s.7.

⁵⁷ Tamże.

⁵⁸ „Przegląd Sportowy”, 1928 nr 43, s.2.

Klubu Automobilowego, na trasie Lwów – Rymanów Zdrój - Lwów⁵⁹. Zwycięstwo w rajdzie odniósł Skolimowski (Alfa Romeo), VII miejsce zajęła Zimińska (Bugatti), a VIII – Mycielska (ADR).

W dniu 15 kwietnia 1928 roku we Lwowie odbył się I turniej szermierczy o Mistrzostwo Polski kobiet we florecie⁶⁰. Zawody zostały zdominowane przez florecistki AZS Kraków, które zajęły cztery pierwsze miejsca. Zwyciężyła Latinik, przed Dubieńską, Lizycz, Popek, na V miejscu uplasowała się Schindler (Klub Szermierczy Lwów), na VI – Szwarc (TG „Sokół-Macierz” Lwów).

Popularną dyscypliną sportową wśród kobiet był tenis. Polskie tenisistki uczestniczyły w zawodach regionalnych, ogólnopolskich, jak również międzynarodowych. W końcu sierpnia 1928 roku odbył się turniej o Mistrzostwo Wielkopolski⁶¹. W grze pojedynczej zwycięstwo odniosła Jędrzejowska, natomiast w grze mieszanej – Warmińscy. W Polsce rozgrywano turnieje o charakterze międzynarodowym. Międzynarodowy turniej tenisowy zorganizował AZS Kraków⁶². W finale gry pojedynczej kilkakrotna mistrzyni Niemiec – Neppach pokonała Dubieńską (6:1, 1:6, 6:3). W innym turnieju międzynarodowym – w Poznaniu - najlepszą tenisistką okazała się Dubieńska, która w finale zwyciężyła Fidetzky (6:2, 6:0); natomiast w grze mieszanej Fidetzky i Stolarow pokonali Warmińskich (6:3, 6:2)⁶³.

Mistrzostwa Polski w tenisie, rozegrane w Katowicach przyniosły niespodziewane rozstrzygnięcia w grze pojedynczej pań⁶⁴. Pięciokrotna mistrzyni Polski – Richter (Łódź) przegrała w półfinale z Jędrzejowską (AZS Kraków). W drugim półfinale Dubieńska (Katowicki Klub Tenisowy) okazała się lepsza od Poradowskiej. W grze finałowej Dubieńska pokonała Jędrzejowską (8:6, 6:4). W grze podwójnej Groblewska i Jędrzejowska pokonały Dubieńską i Richter. W „Przeglądzie Sportowym”, w komentarzu do mistrzostw czytamy: „W grze pojedynczej pań Jędrzejowska zgotowała zwolennikom swego talentu wielką niespodziankę. (...) Jędrzejowska operując prawie męskim drivem z forhendu i bardzo ściętym »silcem« z backhandu, plasuje swe piłki znakomicie. Start ma również doskonały, a jedynymi słabymi stronami są drugi serwis, brak rutyny (...) i zbytńia pewność siebie. Jędrzejowska (...) można przewidzieć z góry, że o ile będzie dalej nad sobą pracować, może być mistrzynią w roku przyszłym, a za dwa lata zupełnie bezkonkurencyjną”⁶⁵.

⁵⁹ „Przegląd Sportowy”, 1928 nr 37, s.2.

⁶⁰ „Przegląd Sportowy”, 1928 nr 17, s.4.

⁶¹ „Przegląd Sportowy”, 1928 nr 39, s.2.

⁶² „Przegląd Sportowy”, 1928 nr 27, s.2.

⁶³ „Przegląd Sportowy”, 1928 nr 26, s.2.

⁶⁴ „Przegląd Sportowy”, 1928 nr 40, s.5.

⁶⁵ „Przegląd Sportowy”, 1928 nr 41, s.7. W Dubieńska, jak czytamy na łamach „Przeglądu Sportowego”, „zawdzięcza swe mistrzostwo przeniesieniu do Katowickiego Klubu Tenisowego i wytrwałemu treninngowi z Foersterem i Steinerem”.

Łódzka tenisistka – Posselt – brała udział w turniejach międzynarodowych, m. in. zwyciężyła na turnieju w Monachium⁶⁶.

W lipcu 1928 roku odbyły się w Bydgoszczy (Brdujście) międzyklubowe regaty wioślarskie. W wyścigu czwórek pań zwyciężyła osada AZS Warszawa⁶⁷. W 1928 roku odnotowano powołanie nowych kobiecych ośrodków wioślarskich, m. in. w Poznaniu⁶⁸.

Redakcja „Przeglądu Sportowego” począwszy od 1926 roku organizowała „Plebiscyt na 10 najlepszych sportowców Polski”. Pierwsze miejsce za 1927 roku w plebiscycie „Przeglądu Sportowego” zajęła lekkoatletka Konopacka (4 328 głosów)⁶⁹. Siódme miejsce przypadło narciarce Loteczkowej (2 914).

Zakończenie

Na łamach „Przeglądu Sportowego” z 1928 roku publikowano materiały i artykuły przedstawiające różnorodną problematykę sportu kobiet, m. in. doniesienia ukazywały działalność FSFI, udział kobiet w zarządach związków i klubów sportowych. Pismo ukazywało kształcenie kadr, udział kobiet w obozach i kursach sportowych, współzawodnictwo sportowe na arenie regionalnej, ogólnopolskiej i międzynarodowej oraz osiągnięcia sportowe kobiet w rywalizacji krajowej i na zawodach międzynarodowych. W omawianym okresie zwiększyła się liczba sekcji sportowych pań w klubach sportowych. Najpopularniejszymi dyscyplinami sportu kobiet w Polsce w 1928 roku były: lekkoatletyka, narciarstwo, tenis ziemny, gry sportowe oraz pływanie. Nastąpił wzrost wyników sportowych, widoczny m. in. w lekkoatletyce, pływaniu oraz w narciarstwie. Polki osiągały sukcesy na arenach międzynarodowych, m. in. w lekkoatletyce i w narciarstwie. W pływaniu zanotowano w Polsce znaczący postęp wyników sportowych kobiet, mimo to poziom sportowy reprezentowany przez Polki w dalszym ciągu odbiegał od europejskich i światowych wyników.

Do najlepszych zawodniczek w Polsce w 1928 roku należy zaliczyć: Konopacką, Kilos (lekkoatletyka), Kajzer (pływanie), Loteczkową, Staszal-Polankową (narciarstwo) oraz Dubieńską i Jędrzejowską (tenis ziemny). We współzawodnictwie sportowym zaznaczyło swój udział młode pokolenie polskich sportswomenek, które prezentowały wysoki poziom sportowy, m. in. Staszal-Polankowa czy Jędrzejowska. „Przegląd Sportowy” popularyzował sport kobiet w społeczeństwie. Stanowił cenne źródło informacji pogłębiające wiedzę z zakresu sportu kobiet w Polsce.

⁶⁶ „Przegląd Sportowy”, 1928 nr 40, s.5.

⁶⁷ „Przegląd Sportowy”, 1928 nr 27, s.2.

⁶⁸ „Przegląd Sportowy”, 1928 nr 51, s.6.

⁶⁹ „Przegląd Sportowy”, 1928 nr 6, s.5.

Bibliografia

Źródła

A. Prasa

1. “Przegląd Sportowy” 1928

B. Literatura

1. Drozdek-Małolepsza T., *Sport kobiet w Polsce w latach 1921-1922 w świetle czasopisma „Przegląd Sportowy”*, „Prace Naukowe Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie Kultura Fizyczna”, 2013, t. XII, nr 2, s.63-72.
2. Drozdek-Małolepsza T., *Sport kobiet w Polsce na łamach czasopisma „Przegląd Sportowy” (1923-1924)*, „Zeszyty Naukowe Almamater Szkoła Wyższa z siedzibą w Warszawie”, 2014 nr 2 (71), s.165-177.
3. Drozdek-Małolepsza T., *Sport kobiet w Polsce w 1925 roku w świetle „Przeglądu Sportowego*. [w:] J. Kwieciński, M. Tomczak, M. Łuczak (red.), *Sport i wychowanie fizyczne w badaniach naukowych. Teoria praktyce*, Konin 2014, s.223-233.
4. Drozdek-Małolepsza T., *Sport strzelecki kobiet w Polsce w okresie międzywojennym*, „Prace Naukowe Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie Kultura Fizyczna”, 2012 nr XI, s.13-25.
5. Drozdek-Małolepsza T., *Sporty zimowe kobiet w Polsce w latach 1919 – 1939*, w: L. Rak, E. Małolepszy (red.), *Narciarstwo Polskie 1888 – 2008*, Jasło 2009, s.105-115.
6. Drozdek-Małolepsza T., *Stan badań nad dziejami wychowania fizycznego i sportu kobiet w Drugiej Rzeczypospolitej*, w: S. Zaborniak (red.), *Z dziejów kultury fizycznej w Polsce*, Rzeszów 2005, s.13-21.
7. Drozdek-Małolepsza T., *Uwarunkowania rozwoju ruchu sportowego kobiet w Polsce w latach 1919 – 1939. Zarys problematyki*, w: T. Drozdek-Małolepsza (red.), *Z najnowszych dziejów kultury fizycznej i turystyki w Polsce. Dzieje kultury fizycznej i turystyki w Polsce w końcu XIX i XX w.*, t. 1. Częstochowa 2011, t. 1, s.149-163.
8. Małolepszy E., Drozdek-Małolepsza T., *Piśmiennictwo do dziejów sportów zimowych w Polsce w latach 1918-1939*, „Szkice Humanistyczne”, 2014 t. XIV nr 4, s.577-586.
9. Rotkiewicz M., *Geneza i początki sportu kobiecego w Polsce*, „Sport Wyczynowy”, 1978 nr 6-7, s.5-23.
10. Rotkiewicz M., *Rozwój sportu kobiet w Polsce okresu międzywojennego*, „Sport Wyczynowy” 1979 nr 3-4, s.3-21.

WOMEN'S SPORT IN POLAND IN THE LIGHT OF „PRZEGLĄD SPORTOWY” [SPORTS REVIEW] MAGAZINE (1928)

Summary

Keywords: *women, sport, “Sports Review” magazine, Poland*

The aim of the paper is to present women's sport in Poland in the light of “Przeгляд Sportowy” [Sports Review] of 1928. Sports Review published materials presenting issues of women's sport, among others, staff training, sports competition and women's sports achievements in Poland.

The most popular disciplines of women's sport in Poland were: athletics, sports games, tennis and swimming, skiing and rowing. In many sports disciplines, development of athletic performance could be noticed, among others, in athletics and swimming. In spite of this, particularly in swimming, sports level represented by Polish women significantly deviated from the European and worldwide results. Female representatives of Poland participated in the Olympic Games in Amsterdam in 1928. The best athletes in sport in Poland in 1928, included: Halina Konopacka, Gertruda Kilos, Genowefa Kobielska, Otylia Tabacka (athletics), Rozalia Kajzer (swimming), Janina Loteczakowa, Bronisława Staszek-Polankowa and Elżbieta Ziętkiewicz (skiing), Wanda Dubieńska, Jadwiga Jędrzejowska and Wera Richter (tennis).